

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- กระทรวงสาธารณสุข. คู่มือปฏิบัติงานเรื่องกามโรค. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2534.
- _____. แผนพัฒนาสาธารณสุขฉบับที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์
ทหารผ่านศึก, 2534.
- _____. กองกามโรค. รายงานประจำปีงบประมาณ 2533. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2534.
- _____. กองฝึกอบรม. การรักษาพยาบาลผู้ป่วยติดเชื้อโรคเอดส์. กรุงเทพมหานคร:
โรงพิมพ์องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก, 2532.
- _____. กองระบาดวิทยา. รวมบทความบรรยายการสัมมนาเรื่องโรคเอดส์แห่งชาติ
ครั้งที่ 1. 2534.
- งามนิศ สัตย์สงวน. หลักมานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2532.
- เบญจฉายอดดำรง-แอ็ดติง และคณะ. การศึกษาเชิงคุณภาพ : เทคนิคการวิจัย
ภาคสนาม. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัย
มหิดล, 2533.
- _____. และ ภาณี วงษ์เอก. วิจัยพฤติกรรมสุขภาพ : วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ.
กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงานทางการแพทย์และสาธารณสุข กระทรวง
สาธารณสุข, 2534.
- ทวีทอง หงษ์วิวัฒน์ และคณะ. พฤติกรรมสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ประสานงาน
ทางการแพทย์และสาธารณสุข กระทรวงสาธารณสุข, 2533.
- ประพันธ์ ภาณุภาค. โรคเอดส์และตัวท่าน. กรุงเทพมหานคร: โครงการโรคเอดส์
สภาวิชาชีพไทย, 2535.
- ประภาเพ็ญ สุวรรณ. พฤติกรรมศาสตร์ พฤติกรรมสุขภาพและสุขศึกษา.
กรุงเทพมหานคร: เจ้าพระยาการพิมพ์, 2534.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. สังคมวิทยาการแพทย์. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531.

วิยุทธ์ จำรัสพันธ์. บทบาทของวิชาทางสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์กับการพัฒนาชนบท.
ขอนแก่น: ขอนแก่นการพิมพ์, 2531.

วิวัฒน์ โรจนพิทยากร. โครงการถูงยางอนามัย 100% มาตรการป้องกันโรคเอดส์ใน
ประเทศไทย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้วการพิมพ์, 2535.

ศูนย์ปรึกษาสุขภาพแอกเซส. ครอบครัวไม่กลัวเอดส์.

ศูนย์พัฒนาการประมงแห่งเอเชียตะวันออกเฉียงใต้. เครื่องมือประมงของไทย.

กรุงเทพมหานคร: พลันต์การพิมพ์, 2529.

สุชา จันทร์เอม. จิตวิทยาทั่วไป. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด, 2531.

สถาพร มานัสสถิตย์. ถาม : ตอบปัญหาโรคเอดส์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์
อักษรสมัย, 2534.

สุภัตรา สุภาพ. สังคมและวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด,
2531.

สุพล จิตรานงษ์. ประมงทะเลเลี้ยงบ้าน. กรุงเทพมหานคร: กองประมงทะเล, 2530.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. สรุปแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์, 2534.

สำนักงานโครงการหมู่บ้านพึ่งตนเองทางสาธารณสุขมูลฐาน. กระทรวงสาธารณสุข.

เอกสารประกอบหลักสูตรการอบรมเพื่อพัฒนาระบบเฝ้าระวังโรค.

กรุงเทพมหานคร: กระทรวงสาธารณสุข, 2532.

อมรา พงศาพิชญ์. วัฒนธรรม ศาสนา และชาติพันธุ์ : วิเคราะห์สังคมไทยแนว

มานุษยวิทยา. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.

รายงานการศึกษาวิจัย

เนาวรัตน์ ปลายน้อย และคณะ. การวิจัยและพัฒนาเอดส์ศึกษาในชุมชนชาวประมง.

กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.

- โยธิน แสงดี และคณะ. การวิจัยเพื่อหาแนวทางส่งเสริมการใช้ยางอนามัยในสำนัก
โสตถิเพื่อป้องกันกามโรคและโรคเอดส์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัย
ประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, 2534.
- โยธิน แสงดี และคณะ. พฤติกรรมเสี่ยงของพนักงานขับรถสิบล้อ ต่อการรับและแพร่เชื้อ
โรคเอดส์. กรุงเทพมหานคร: สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัย
มหิดล, 2534.
- ภัสสร ลิมานนท์ และคณะ. โครงการศึกษาลักษณะด้านประชากรและพฤติกรรมของสตรี
ขายบริการทางเพศ : ศึกษาเฉพาะกรณี. กรุงเทพมหานคร: สถาบัน
ประชากรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- สุกัญญา จงเอกวุฒิ และคณะ. การคุ้มครองผู้บริโภคด้านยา : พฤติกรรมการใช้ยาของ
ลูกเรือประมง. จังหวัดสตูล: สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด, 2533.
- สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคณะ. ชีวิตความเป็นอยู่และปัญหาของชาวประมงภาคใต้ จังหวัด
ชุมพรและจังหวัดสตูล. กรุงเทพมหานคร: คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2517.
- สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดสงขลา. โครงการควบคุมและป้องกันโรคเอดส์ใน 5 ชุมชน
ของชาวประมงเมืองสงขลา. 2534.

วารสารและจดหมายข่าว

- วารสารสาธารณสุขมูลฐาน ภาคเหนือ. ปีที่ 4 ฉบับที่ 11 สิงหาคม พ.ศ.2534.
- จดหมายข่าวงานวิจัยทางสังคมศาสตร์ เรื่องโรคเอดส์. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม :
มหาวิทยาลัยมหิดล, ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม-มีนาคม พ.ศ.2534.
- ____. ปีที่ 2 ฉบับที่ 2 เมษายน-มิถุนายน พ.ศ.2534.
- จดหมายข่าวประชากรและการพัฒนา. สถาบันวิจัยประชากรและสังคม : มหาวิทยาลัย
มหิดล, ปีที่ 10 ฉบับที่ 1 ตุลาคม-พฤศจิกายน พ.ศ.2532.
- ____. ปีที่ 10 ฉบับที่ 2 ธันวาคม-มกราคม พ.ศ.2532-2533.
- ____. ปีที่ 11 ฉบับที่ 2 ธันวาคม-มกราคม พ.ศ.2533-2534.
- ____. ปีที่ 11 ฉบับที่ 3 กุมภาพันธ์-มีนาคม พ.ศ.2534.

วิทยานิพนธ์

- กาญจน์ หวังถิรอำนาจ. การเปิดรับข่าวสารกับความรู้และป้องกันโรคเอดส์ในหญิงอาชีพพิเศษและชายรักร่วมเพศในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- เกศินี จุกาวิจิตร. การศึกษาพฤติกรรมกรรมการสื่อสาร และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอยู่ร่วมกันระหว่างผู้ติดเชื้อเอดส์ในระยะที่ไม่มีอาการกับครอบครัว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2533.
- ชาติรี ประชานิพนธ์. ประสิทธิผลของโปรแกรมสุขศึกษาในพฤติกรรมกรรมการป้องกันโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์และโรคเอดส์ของทหารเกณฑ์ จังหวัดลำปาง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533.
- ตรีรัตน์ เวชานิชย์. ประสิทธิผลของแรงสนับสนุนทางสังคมที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบำบัดรักษายาเสพติด ชั้นตอนนิชยา แบบผู้ป่วยนอก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530.

เอกสารเผยแพร่ (อัดสำเนา)

- กองโรคเอดส์ กระทรวงสาธารณสุข. เอกสารประกอบการสัมมนาโรคเอดส์แห่งชาติ ครั้งที่ 2. เสนอที่โรงแรมแอมบาสซาเตอร์ซีที จอมเทียน จังหวัดชลบุรี, ระหว่างวันที่ 6-8 กรกฎาคม 2535.
- ข่างงานวิจัยพฤติกรรมสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุขและมหาวิทยาลัยเชียงใหม่. เอกสารประกอบการประชุมวิชาการพฤติกรรมสุขภาพ ครั้งที่ 3. เสนอที่โรงแรมเชียงใหม่ฮิลล์ ระหว่างวันที่ 13-16 พฤษภาคม 2535.
- วิวัฒน์ โรจนนิทยากร. กลวิธีทางสุขศึกษา เพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสุขภาพในการป้องกันโรคเอดส์. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ กระทรวงสาธารณสุข.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ. สุขศึกษาและการสื่อสารเพื่อการส่งเสริมสุขภาพ. กรุงเทพมหานคร: สำนักงานระบาดวิทยาแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข, 2534.

ภาษาอังกฤษ

Books

Klapper, Joseph T. The Effects of Mass Communication. Glencoe Illinois: The Free Press, 1960.

Melvin L. De Fleur. Theories of Mass Communication. New York: David McKay Company, Inc., 1970.

Rogers, Everett M. Diffusion and Innovation. New York: The Free Press, 1983.

Journals

Becker, Marshall H., Drachaman, Robert H., and Kirscht, John P. A New Approach to Explaining Sick-Role Behavior in Low-Income Population. American Journal of Public Health. Vol.64, No.3.

Becker, Marshall H., and Maiman, LOIS A. Strategies for Enhancing Patient Compliance. Journal of Community Health. Vol.6, No.2, 1980.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก
ข้อมูลทั่วไปพื้นที่เป้าหมาย

สภาพพื้นที่ของอำเภอสิชล

สิชล เป็นอำเภอหนึ่งขึ้นกับจังหวัดนครศรีธรรมราช อยู่ห่างจากศาลากลางจังหวัดนครศรีธรรมราช ไปทางทิศเหนือประมาณ 70 กิโลเมตร โดยมีถนนสายเอเชีย 18 ตัดผ่าน เป็นอำเภอชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกของจังหวัดนครศรีธรรมราช มีชุมชนขนาดใหญ่ 2 ชุมชน คือ ชุมชนตลาดสิชลกับชุมชนตลาดปากน้ำ ชุมชนทั้ง 2 แห่งห่างกันประมาณ 2.5 กิโลเมตร ชุมชนตลาดสิชลเป็นย่านศูนย์การค้า ส่วนชุมชนตลาดปากน้ำสิชลเป็นศูนย์กลางการประมง

อำเภอสิชล มีลักษณะรูปร่างเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ยาวจากทิศเหนือสู่ทิศใต้ ส่วนกว้างจากทิศตะวันออกสู่ทิศตะวันตก ส่วนกว้างทางทิศใต้ยาวกว่าส่วนกว้างทางทิศเหนือ มีเนื้อที่ทั้งหมดประมาณ 703.105 ตารางกิโลเมตร มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

- ทิศเหนือ ติดต่อกับ อำเภอขนอม จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ทิศใต้ ติดต่อกับ อำเภอท่าศาลา จังหวัดนครศรีธรรมราช
- ทิศตะวันออก ติดต่อกับ อ่าวไทย
- ทิศตะวันตก ติดต่อกับ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ลักษณะภูมิประเทศ

ประกอบด้วยที่ราบชายทะเล ที่ราบลุ่ม ที่ราบเชิงเขา และภูเขาอยู่ติดกันไปตามลำดับจากทิศตะวันออกไปทางทิศตะวันตก

ที่ราบชายทะเล ได้แก่ พื้นที่บริเวณด้านตะวันออกสุด ซึ่งติดต่อกับอ่าวไทย ประชากรในแถบนี้ส่วนใหญ่ทำการประมง และทำสวนมะพร้าว ได้แก่ พื้นที่บางส่วนของตำบลเสาเกา ตำบลทุ่งปรัง และตำบลสิชล

ที่ราบลุ่ม คือ พื้นที่บางส่วนของทุกตำบล ประชากรส่วนใหญ่ในแถบนี้ ประกอบอาชีพทำนา

ที่ราบเชิงเขาและภูเขา ได้แก่ บริเวณแนวด้านตะวันตกโดยตลอด ทางทิศตะวันตกสุดเป็นภูเขา ถัดมาเป็นที่ราบเชิงเขาได้แก่ พื้นที่ด้านตะวันตกสุดของตำบลเป็ลียน ตำบล

เทพราช ตำบลคลอง ตำบลเขาน้อย ตำบลทุ่งปรัง และตำบลสี่ขีด ประชากรส่วนใหญ่ในแถบนี้ประกอบอาชีพ ทำสวนยางพารา ทำสวนกาแฟ ทำเหมืองแร่ และทำปาล์ม

ลักษณะภูมิอากาศ

อำเภอสิชล ตั้งอยู่ในเขตร้อนใกล้เส้นศูนย์สูตร มีลักษณะภูมิอากาศแบบชื้นร้อน แต่โดยเหตุที่พื้นที่อยู่ในคาบสมุทรที่ไม่กว้างนัก จึงได้รับอิทธิพลจากลมทะเลดีตลอดปีและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อลมฟ้าอากาศอีกอย่างหนึ่งคือ แนวเทือกเขาสูงตอนกลางและตะวันตกของจังหวัด ในรอบปีจึงได้รับอิทธิพลของมรสุมดังนี้

ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ โดยปกตินี้ทำให้พื้นที่ส่วนใหญ่ของประเทศหนาวเย็น เพราะมวลอากาศจากขั้วโลกเหนือพัดผ่านอ่าวไทยสู่ภาคใต้ โดยเฉพาะอำเภอสิชล ซึ่งตั้งอยู่ด้านรับลม ทำให้มีฝนตกชุกในเดือนตุลาคมถึงเดือนมกราคม

ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ เป็นลมที่ทำให้เกือบทุกภาคของประเทศมีฝนตก เพราะลมนี้พัดผ่านมหาสมุทรอินเดีย และทะเลอันดามัน แต่เพราะว่าพื้นที่ในเขตอำเภอสิชล มีภูเขาสูงกั้นทิศทางลมไว้ จึงทำให้ไม่มีฝนตกชุกเท่าที่ควร ในระหว่างเดือนพฤษภาคมถึงเดือนกันยายน

ด้วยอิทธิพลของลมมรสุมทั้งสองชนิดนี้ จึงทำให้พื้นที่อำเภอสิชลมีฝนตกเกือบตลอดปี มีฤดูกาลเพียง 2 ฤดูคือ ฤดูฝนและฤดูร้อน

ฤดูร้อน เริ่มตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ถึงเดือนเมษายน อุณหภูมิสูงสุดประมาณ 37.7 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 17.1 องศาเซลเซียส และอุณหภูมิเฉลี่ยตลอดปีประมาณ 27.4 องศาเซลเซียส จึงทำให้มีความอบอุ่นตลอดปี

ฤดูฝน เริ่มตั้งแต่เดือนพฤษภาคมถึงเดือนมกราคม ในช่วงนี้จะมีฝนตกหนักมาก ในเดือนพฤศจิกายน มีปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 2,490.9 มิลลิเมตรต่อปี จึงทำให้มีความชุ่มชื้นเพียงพอต่อพื้นที่เกษตร

ทรัพยากรธรรมชาติ

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ มีป่าไม้และสัตว์น้ำ มีเนื้อที่เป็นป่าไม้ ภูเขา แม่น้ำ ประมาณ 250,619 ไร่ และมีพื้นที่เพาะปลูกประมาณ 267,131 ไร่ ผลผลิตทางเกษตรกรรมที่สำคัญได้แก่ กาแฟ มะพร้าว ยางพารา ข้าว ผลไม้ต่าง ๆ ยาสสูบ แร่ และการประมง

ในส่วนของแหล่งน้ำ อำเภอสิชลมีแม่น้ำลำคลอง 5 สายคือ คลองท่าเขียว คลอง

ท่าเรือรี คลองท่าควาย คลองเปลียน และคลองท่าทน แม้ว่าสภาพลำน้ำปัจจุบันจะตื้นเขินไม่สามารถใช้เป็นเส้นทางคมนาคมทางน้ำได้อย่างเมื่อก่อน แต่ยังสามารถใช้ประโยชน์ในทางเกษตรกรรมและการชลประทาน

สังคมและการปกครอง

ลักษณะประชากร ตามสถิติที่ได้มีการสำรวจครั้งสุดท้ายเมื่อเดือนตุลาคม 2534 พบว่าอำเภอสีชลมีประชากรทั้งหมด 77,286 คน แยกเป็นเพศชาย 37,434 คน และเป็นเพศหญิง 9,852 คน มี 13,797 หลังคาเรือน ประชากรประกอบด้วย คนไทยพุทธ คนจีน คนไทยมุสลิม ในอัตราส่วน 8:1:1 ประชากรร้อยละ 96.75 นับถือศาสนาพุทธและอีกจำนวนร้อยละ 3.25 นับถือศาสนาอิสลาม ส่วนมากอาศัยหนาแน่นตามพื้นที่ชายฝั่งทะเลและตลอดแนวถนนสายเอเชีย 18 ซึ่งอยู่ไม่ห่างไกลจากชายฝั่งทะเลมากนัก นอกนั้นอยู่ตามพื้นที่รอบนอก ดังตารางที่ 7

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 แสดงพื้นที่และประชากรอำเภอสิชล พ.ศ. 2535

ตำบล	พื้นที่ตาราง กิโลเมตร	จำนวน หลังคา เรือน	จำนวน หมู่บ้าน	ประชากร		รวม	จำนวนคน/ ตาราง กิโลเมตร	ห่างจาก อำเภอ (กิโลเมตร)
				ชาย	หญิง			
สิชล	119.030	4,276	16	10,401	10,113	20,514	172.34	5
สิขิต	131.948	1,511	11	3,871	3,782	3,653	58	15
ทุ่งปรัง	62.744	1,582	16	4,621	4,863	9,484	151.15	8
ฉลอง	100.996	1,100	9	3,127	3,042	6,169	61.08	14
เสาภา	43.369	2,057	15	5,969	8,939	14,908	343.75	10
เทพราช	81.196	1,215	9	3,430	3,305	6,735	82.95	20
เป็ลียน	61.822	1,281	13	3,894	3,747	7,641	123.60	22
เขาน้อย	102.000	765	6	2,121	2,061	4,182	41	10
รวม	703.105	13,797	95	37,434	39,852	77,286	109.92	-

ลักษณะการปกครอง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 8 ตำบล ได้แก่

1. ตำบลสิชล มี 16 หมู่บ้าน
2. ตำบลสิขิต มี 11 หมู่บ้าน
3. ตำบลฉลอง มี 9 หมู่บ้าน
4. ตำบลเขาน้อย มี 6 หมู่บ้าน
5. ตำบลทุ่งปรัง มี 16 หมู่บ้าน
6. ตำบลเสาภา มี 15 หมู่บ้าน
7. ตำบลเป็ลียน มี 13 หมู่บ้าน
8. ตำบลเทพราช มี 9 หมู่บ้าน

การปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วย สุขาภิบาลสิชล 1 แห่ง คือ สุขาภิบาลสิชล ซึ่งเป็นที่ตั้งของชุมชน และศูนย์กลางการปกครองในปัจจุบัน สุขาภิบาลสิชลได้จัดตั้งเป็น สุขาภิบาล ตามประกาศกระทรวงมหาดไทย เมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2494 มีเนื้อที่ประมาณ 3 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ในเขตตำบลสิชล ครอบคลุมพื้นที่ หมู่ที่ 1 หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 5 บางส่วน

เศรษฐกิจ

อำเภอสิชล ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทางการเกษตรมีการทำสวนโดยทั่วไป ได้แก่ สวนมะพร้าว สวนกาแฟ สวนผลไม้ และการทำนา แต่ต้องอาศัยธรรมชาติ คือน้ำฝนเป็นหลัก เนื่องจากยังไม่มีระบบชลประทานทั่วถึง

นอกจากนี้ยังมีการประกอบอาชีพในด้านการประมง การพาณิชย์กรรม และอุตสาหกรรม พื้นฐานทางเศรษฐกิจยังคงพึ่งพาอาชีพในทางการเกษตร และการประมงเป็นหลัก ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะทางกายภาพ และคุณภาพของดินเอื้ออำนวย อาชีพที่รองลงมา ได้แก่ การพาณิชย์กรรม และอุตสาหกรรม

(1) การเกษตร แบ่งออกเป็น

1.1 การกสิกรรม อำเภอสิชลมีพื้นที่การเกษตร จำนวน 136,751 ไร่ แยกตามลักษณะพื้นที่ต่าง ๆ กล่าวคือ

- ทำนา 55,061 ไร่
- ทำสวน 74,836 ไร่
- พืชไร่ 6,845 ไร่

(ขณะนี้มีพืชไร่ไม่คงที่เพราะบางปีจะเปลี่ยนเป็นพืชสวนสลับพืชไร่)

1.2 การประมง ราษฎรประกอบอาชีพด้านการประมงในลักษณะการประมงแบบพื้นบ้านและการประมงพาณิชย์ รวมประมาณ 2,585 คน มีเรือจับปลา จำนวน 850 ลำ จำนวนแปปลา 15 แขน และปริมาณการจับสัตว์น้ำ คิดเฉลี่ยปีละ 1,200 ตัน นอกจากนี้มีการประกอบอาชีพเลี้ยงกุ้งทะเล 64 ราย ในพื้นที่ 215 ไร่

1.3 ปศุสัตว์ อำเภอสิชล ได้จัดตั้งตลาดนัด โค-กระบือ ขึ้นเป็นแห่งแรกในจังหวัดนครศรีธรรมราช เพื่อเป็นศูนย์กลางการค้าและแลกเปลี่ยนโค-กระบือ นอกจากนี้ยังได้สนับสนุนงานด้านปศุสัตว์โดยจัดตั้งกลุ่มเลี้ยงโคเนื้อ โคนม เพื่อการค้า

นอกจากนี้ยังมีการผสมเทียม

(2) การพาณิชย์กรรม การพาณิชย์กรรมและการให้บริการในเขตชุมชน ประกอบด้วย ย่านการค้า และตลาดจำหน่ายสิ่งของเครื่องใช้ เครื่องอุปโภค บริโภคในเขตชุมชน คือ ตลาดลิซล ตลาดปากน้ำ ตลาดต้นเหียง ตลาดหัวทุ่ง ตลาดเขาฝ้าย นอกจากนี้ยังมีตลาดนัดเกษตรกรรมเวียนไปตามชุมชนต่าง ๆ เช่น ตลาดนัดวันอาทิตย์ ตลาดเสาร์ ตลาดนุช ตลาดจันทร์ ตลาดอังคาร และตลาดวันศุกร์

(3) การอุตสาหกรรม อำเภอลิซล มีการประกอบธุรกิจการอุตสาหกรรม เช่น อุตสาหกรรมป่าไม้ ต่อเรือ เหมืองแร่ และอุตสาหกรรมการประมง โดยมีโรงงานอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก รวมทั้งอุตสาหกรรมในครัวเรือน

(4) การคลัง-การธนาคาร การธนาคารในท้องที่อำเภอลิซล ประกอบด้วย ธนาคารออมสิน ธนาคารไทยพาณิชย์ ธนาคารกรุงเทพ และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์

การเมือง

(1) ความสนใจทางการเมือง ประชาชนมีความสนใจทางการเมืองในระดับสูงพอสมควร มีการรวมกลุ่มเพื่อพิทักษ์สิทธิและประโยชน์ของตนเอง กล้าวิพากษ์วิจารณ์การบริหารและนโยบายของรัฐ แสดงออกถึงการมีส่วนร่วมในทางการเมือง จากผลการเลือกตั้งที่ผ่านมา (13 กันยายน 2535) มีผู้ไปใช้สิทธิร้อยละ 58.38 และบัตรเสียร้อยละ 1.84

(2) กลุ่มผลประโยชน์ มีการรวมกลุ่มหนุ่มสาว และผู้ประกอบอาชีพทางการค้า ในรูปชมรมและกลุ่ม เพื่อร่วมกันพัฒนาสร้างสรรค์สังคมและคุณภาพชีวิตชาวลิซล ได้แก่

- 2.1 ชมรมลิซลสร้างสรรค์
- 2.2 ชมรมกลุ่ม "85"
- 2.3 ชมรมนักวิทยุสมัครเล่น
- 2.4 กลุ่มประมง
- 2.5 ชมรมพระเครื่อง
- 2.6 ชมรมแบดมินตัน
- 2.7 ชมรมนาฏศิลป์

ข้อมูลทั่วไปหมู่บ้านเป่าหมาย

ข้อมูลประชากร หมู่ที่ 3 บ้านปากน้ำ ตำบลลิซล อำเภอสิชล จังหวัด
นครศรีธรรมราช

หมู่ที่ 3 บ้านปากน้ำ ตั้งอยู่ในเขตสุขาภิบาลลิซล มีจำนวนหลังคาเรือน 528
จำนวนประชากร 1,432 คน แยกออกตามกลุ่มอายุต่าง ๆ ได้ดังนี้

กลุ่มอายุ	จำนวน (คน)	คิดเป็นร้อยละ
0 - 1	26	1.82
2 - 4	86	6.01
5 - 9	180	12.57
10 - 14	197	13.76
15 - 19	147	10.26
20 - 24	140	9.78
25 - 29	129	9.01
30 - 34	142	9.92
35 - 39	118	8.24
40 - 44	84	5.86
45 - 49	48	3.35
50 - 54	49	3.42
55 - 59	24	1.67
60 - 64	25	1.74
65 - 69	16	1.12
70 - 74	7	0.49
75 ⁺	14	0.98
รวม	1,432	100.00

หญิงวัยเจริญพันธุ์ 481 คน และหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่แต่งงานแล้ว 302 คน

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการประมง รองลงมาคือ ค้าขายและทำสวน

ข้อมูลทางด้านกายภาพ

- วัด	1	แห่ง
- มัสยิด	1	แห่ง
- โรงเรียนระดับประถมและมัธยมรวมกัน	1	แห่ง
- บริการเสียงตามสายจากสภานิติบัญญัติ		
- สมาคมชาวประมง	3	แห่ง
- แพลลา	9	แห่ง
- อุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ	5	แห่ง
- โรงน้ำแข็ง	1	แห่ง
- ร้านจำหน่ายหนังสือทั่วไป	3	ร้าน
- โรงภาพยนตร์	1	โรง
- สถานบริการค้าประเวณี (ช่อง)	5	แห่ง
- และร้านอาหาร	2	แห่ง

ข้อมูลทางด้านบริการสาธารณสุข

- โรงพยาบาลชุมชน ขนาด 30 เตียง 1 แห่ง ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 5 ห่างจากหมู่ที่ 3 บ้านปากน้ำประมาณ 1.5 กิโลเมตร
- คลินิกแพทย์ 1 แห่ง
- ร้านขายยาทั่วไป 2 ร้าน
- ผสส. (ผู้สื่อข่าวสาธารณสุข) 13 คน (ผ่านการอบรมในปี พ.ศ.2534)

สภาพพื้นที่ของหมู่บ้านเป้าหมาย หมู่ที่ 16

ข้อมูลประชากร หมู่ที่ 16 บ้านฝายท่า ตำบลลิซล อำเภอลิซล จังหวัดนครศรีธรรมราช

หมู่ที่ 16 บ้านฝายท่า ตั้งอยู่นอกเขตสุขาภิบาลลิซล มีจำนวนหลังคาเรือน 220 จำนวนประชากร 1,128 คน แยกตามกลุ่มอายุ ได้ดังนี้

กลุ่มอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
0 - 1	22	1.95
2 - 4	111	9.84
5 - 9	56	4.96
10 - 14	172	15.25
15 - 19	128	11.35
20 - 24	176	15.60
25 - 29	104	9.22
30 - 34	85	7.53
35 - 39	66	5.85
40 - 44	51	4.52
45 - 49	40	3.55
50 - 54	31	2.75
55 - 59	31	2.75
60 - 64	27	2.39
65 - 69	10	0.89
70 - 74	3	0.27
75 ⁺	15	1.33
รวม	1,128	100.00

หญิงวัยเจริญพันธุ์ 253 คน และหญิงวัยเจริญพันธุ์ที่แต่งงานแล้ว 216 คน

อาชีพ

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการประมง รองลงมาคือ รับจ้าง

ข้อมูลทางกายภาพ

- มัสยิด	1	แห่ง
- หอกระจายข่าว	1	แห่ง
- สมาคมชาวประมง	1	แห่ง
- โรงน้ำแข็ง	1	แห่ง
- แหนปลา	6	แห่ง
- อุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ	1	แห่ง
- อู่ซ่อมเรือ	2	แห่ง

ข้อมูลทางด้านบริการสาธารณสุข

- โรงพยาบาลชุมชนขนาด 30 เตียง 1 แห่ง ตั้งอยู่ในหมู่ที่ 5 ห่างจากชุมชนบ้านฝายท่า โดยใช้เส้นทางรถยนต์ประมาณ 5 กิโลเมตร
- คลินิกเจ้าหน้าที่สาธารณสุข 2 แห่ง
- ผสส. 10 คน (ผ่านการอบรมในปี พ.ศ.2533)
- อสม. (อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน) 1 คน (อบรมในปี พ.ศ.2533)

ความสัมพันธ์ของหมู่บ้านเป้าหมายทั้งสองแห่ง

1) ความสัมพันธ์ทางด้านประชากร

หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 16 มีอาณาเขตติดต่อกัน โดยมีปากน้ำชลประทานกลางห่างกันประมาณ 40 เมตร ด้วยเหตุที่มีลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่เหมือนกัน ส่งผลให้ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเดียวกัน คือ การประมง จึงก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางด้านอาชีพและการค้าขายร่วมกัน มีบริการทุกประเภทให้แลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน มีการติดต่อไปมาหาสู่ฉันท์เครือญาติ และเพื่อนบ้านอย่างใกล้ชิด โดยใช้เส้นทางคมนาคมทางน้ำ มีเรือหางยาว

รับจ้างบริการตลอดเวลา ในอัตราค่าบริการเที่ยวละ 3 บาทต่อคน

2) ความสัมพันธ์ทางด้านอาชีพหลัก

อาชีพการประมง กลายเป็นธุรกิจการค้าในรูปของการประมงพาณิชย์ที่สำคัญของหมู่บ้านทั้งสอง โดยมีพัฒนาการดังนี้

ในอดีตจนถึงช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ลักษณะการประกอบการประมงบริเวณชายฝั่งทะเลด้านอ่าวไทย ของอำเภอสิชล ทำกันเฉพาะชายฝั่งทะเลน้ำตื้นด้วยเครื่องมือประมงแบบพื้นบ้าน เช่น อวนลอย โป๊ะ โพงนาง แห และเบ็ด โดยอาศัยแรงงานภายในครอบครัว อาหารทะเลส่งออกขณะนั้น ได้แก่ ปลาเค็มตากแห้ง และส่งไปขายที่กรุงเทพฯ สิงคโปร์ โดยทางเรือกลไฟ

หลังจากนั้นต่อมา สภาพการประมงได้เปลี่ยนแปลงไป ในราวต้นปี พ.ศ. 2503 เมื่อรัฐบาลได้เริ่มทำการพัฒนาการประมง โดยเฉพาะการประมงในทะเลลึก เพื่อที่จะเพิ่มผลผลิตทางการประมงทะเล ทั้งนี้หวังว่าจะก่อให้เกิดการขยายตัวอย่างรวดเร็ว ทั้งตลาดภายในประเทศเอง และเพื่อส่งเป็นสินค้าออก ทำให้เครื่องมือประกอบการประมงแบบใหม่ ได้ถูกนำมาใช้เพื่อให้ผลผลิตทางการประมงเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเครื่องมือการประมงประเภท อวนลากแผ่นตะเฆ่ซึ่งได้รับความนิยมมากและเหมาะสมกับสภาพของอ่าวไทย ซึ่งเป็นพื้นที่ราบเรียบ

ในที่สุดการประมงพาณิชย์เข้ามาเป็นอุตสาหกรรมหลัก ทำให้การประกอบการประมงพื้นบ้านบริเวณชายฝั่งน้ำตื้นหมดความสำคัญลงไป เด็ดแก็งเรือเดิมและนายทุนหน้าใหม่ต่างหันมาประกอบการประมงพาณิชย์เป็นล่ำเป็นสัน โดยใช้เครื่องมือประมงประเภท อวนลากแผ่นตะเฆ่ ชนิดอวนลากกึ่ง ประกอบการกันเป็นส่วนมากและออกลากข้ามคืนหลายคืน

ลักษณะของอวนลากแผ่นตะเฆ่

แผ่นตะเฆ่จะทำหน้าที่กางปากอวนออก โดยทั่วไปอวนลากที่ใช้กันนั้น ตัวอวนประกอบด้วย อวน 2 ผืน คือ ผืนล่าง และผืนบน ลักษณะของปากอวนจะกางเป็นรูปไข่ เมื่อมองจากทางด้านหน้าปากอวนทั้งสองจะยื่นยาวออกไปทางด้านหน้า เพื่อเพิ่มพื้นที่ในการจับปลา และนำปลาเข้าสู่อวน อวนลากแผ่นตะเฆ่นั้น ถ้าแบ่งตามลักษณะของสัตว์น้ำที่จับได้ จะแบ่งได้เป็น 2 ชนิดคือ อวนลากกึ่งและอวนลากปลา

อวนลากแผ่นตะเฆ่ชนิดที่ใช้จับกุ้งนั้น ปกติจะใช้เรือขนาดเล็กยาวประมาณ 8-16 เมตร มีกำลังของเครื่องยนต์ประมาณ 30-120 แรงม้า ขนาดของตาอวนตั้งแต่ 3-6 เซนติเมตร อวนส่วนใหญ่ทำด้วยตาข่ายโพลีเอทิลีน ขนาดความยาวของเชือกคร่าวบนประมาณ 11-23 เมตร และเชือกคร่าวล่าง 13-24 เมตร ทั้งนี้ขนาดของอวนจะขึ้นอยู่กับขนาดของเรือและกำลังเครื่องยนต์ เชือกคร่าวล่าง มีโซ่หรือตะกั่วถ่วงอยู่ ส่วนคร่าวบนติดด้วยทุ่นแผ่นตะเฆ่ส่วนใหญ่ใช้แบบสี่เหลี่ยมผืนผ้าขนาดกว้างตั้งแต่ 50-100 เซนติเมตร และขนาดยาวตั้งแต่ 100-200 เซนติเมตร ประกอบด้วยสายซุงที่โซ่จะยึดติดทางด้านหน้าและหลังระหว่างแผ่นตะเฆ่และตัวอวน มีสายกวาดหรือไอ้เหลื่อมยาวตั้งแต่ 10-36 เมตร ทำด้วยเชือกโพลีเอทิลีนหรือโพลีโพรพิลีนขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 14-26 มิลลิเมตร

เชือกลากต่อกับแผ่นตะเฆ่ถึงเรือเป็นเชือกโพลีเอทิลีนหรือโพลีโพรพิลีน ขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 14-28 มิลลิเมตร อวนจะถูกกว้านขึ้นโดยก้านที่ใช้แรงจากเครื่องยนต์เรือช่วยในการผ่อนแรง อวนลากแผ่นตะเฆ่ชนิดลากกุ้งนั้น ส่วนใหญ่มีทำกันมากในจังหวัด นครศรีธรรมราช และสงขลา

อวนลากแผ่นตะเฆ่ชนิดจับปลา เป็นเครื่องมืออวนลากชนิดที่ใหญ่ที่สุด ขนาดของเรือยาวตั้งแต่ 15-40 เมตร เครื่องยนต์เรือตั้งแต่ 100-1000 แรงม้า ระยะเวลาในการออกไปจับปลาตั้งแต่ 1-3 สัปดาห์ ปีกอวนและคออวนใช้อวนขนาดตา 12-18 เซนติเมตร ตาอวนจะเล็กลงตามลำดับจนกระทั่งถึงก้นอวน ซึ่งมีขนาดตา 2-3 เซนติเมตร เนื้ออวนส่วนใหญ่ทำด้วยโพลีเอทิลีน 700d/12-21 อวนชนิดนี้ต่างไปจากอวนลากกุ้ง เพราะมีขนาดของตาอวนใหญ่กว่า และมักจะมีแผ่นอวนสามเหลี่ยมอยู่ที่ปลายปีกด้วย ความยาวของเชือกคร่าวบนตั้งแต่ 28-40 เมตร ส่วนคร่าวล่างตั้งแต่ 30-40 เมตร คร่าวล่างโดยทั่วไปทำด้วยสลิงพันด้วยเชือก และมีลูกกลิ้งไม้หรือยางติดอยู่เป็นระยะ แผ่นตะเฆ่ที่ใช้ทำด้วยไม้และมีโครงเหล็ก มีซุงเป็นแบบหูลเหล็ก ความยาวของแผ่นตะเฆ่ตั้งแต่ 1-2.5 เมตร จังหวัดที่มีการทำอวนลากชนิดนี้มากได้แก่ สมุทรสาคร สมุทรสงคราม สมุทรปราการ สงขลา และภูเก็ต

การวางอวน : เมื่อเรือถึงแหล่งทำการประมงแล้วชาวประมงจะปล่อยอวนลงน้ำก่อน ตัวอวนจะถูกปล่อยลงน้ำตามไป จนกระทั่งถึงปีกอวน เมื่ออวนกางออกดีแล้วสายกวาดหรือไอ้เหลื่อมจะปล่อยตามลงไปจนถึงแผ่นตะเฆ่ซึ่งจะค่อย ๆ กางออก สายลากจะปล่อยลงจนกระทั่งถึงความยาวที่กำหนด ขณะที่ปล่อยแผ่นตะเฆ่ลงน้ำ อาจมีการหยดปล่อยสายลากเป็นจังหวะเพื่อให้แผ่นตะเฆ่กางดีขึ้น

การก่อกวน : เชือกลากจะถูกกว้านขึ้นมาจากกระทั่งถึงแผ่นตะเข้แล้วแขวนแผ่นตะเข้ที่บริเวณท้ายเรือ ไม้เหลื่อมจะถูกกว้านตามขึ้นมาถึงตัวอวน ในที่สุดตัวอวนจะถูกกว้านขึ้นจนกระทั่งสัตว์น้ำถูกนำออกจากกันอวนบริเวณท้ายเรือ หรืออาจจะเป็นบริเวณหน้าเรือแล้วแต่ลักษณะของเรืออวนลาก ซึ่งบางลำมีแก่งเรืออยู่หัวเรือหรือท้ายเรือ เป็นต้น

ชนิดสัตว์น้ำส่วนใหญ่ที่จับได้ คือ

- 1) ปลาเบ็ด/ปลาไก่
- 2) กุ้งแชบ๊วย
- 3) กุ้งโอคัก
- 4) กุ้งทราย หรือกุ้งเปลือกแข็ง
- 5) หมึกกระดอง
- 6) หมึกกล้วย
- 7) หมึกสาย (วาย)
- 8) ปู
- 9) ปลาเบญจพรรณ (ปลาหลายชนิดรวมกัน)

ในปัจจุบัน มีจำนวนเรือประมงพาณิชย์ ประเภทอวนลากแผ่นตะเข้ ที่ประกอบ การอยู่ในอำเภอสิชล และได้รับการจดทะเบียนอย่างถูกต้องจากประมงอำเภอสิชล จำนวน ทั้งหมด 356 ลำ โดยที่ขนาดของเรือมีความยาวตั้งแต่ 8 เมตร น้ำหนัก 3.72 ตันกรอสส์ จนถึงความยาว 21.80 เมตร น้ำหนัก 104.44 ตันกรอสส์ (ที่มาของข้อมูล : ประมง อำเภอสิชล, 2535) เรือประมงประเภทดังกล่าวนี้มีการใช้ปริมาณน้ำแข็งเพื่อแช่อาหาร ทะเลที่จับได้และใช้น้ำมันในการออกลากแต่ละเที่ยว แตกต่างกันตามขนาดของเรือดังนี้

- ขนาดความยาวของเรือ 10 เมตร ใช้น้ำแข็ง 35 ถัง น้ำมันโซล่า 1,600 ลิตร ระยะเวลาออกลาก 8 คืน
- ขนาดความยาวของเรือ 12 เมตร ใช้น้ำแข็ง 50-60 ถัง น้ำมันโซล่า 2,000-2,200 ลิตร ระยะเวลาออกลาก 10-13 คืน
- ขนาดความยาวของเรือ 14 เมตร ใช้น้ำแข็ง 100 ถัง น้ำมันโซล่า 4,000 ลิตร ระยะเวลาออกลาก 15-16 คืน
- ขนาดความยาวของเรือ 17 เมตร ใช้น้ำแข็ง 150 ถัง น้ำมันโซล่า 6,000

ลิตร ระยะเวลาออกกลาง 18-20 คืน

- ขนาดความยาวของเรือ 20 เมตร ใช้น้ำแข็ง 220 ถัง น้ำมันโซล่า 8,000

ลิตร ระยะเวลาออกกลาง 25-26 คืน

หมายเหตุ ราคาน้ำแข็งและน้ำมันในช่วงเดือนกันยายน 2535 เป็นดังนี้

- น้ำแข็ง ราคาถังละ 40 บาท
- น้ำมันโซล่า ลิตรละ 8.05 บาท

ขนาดของเรือประมงอวนลากแผ่นตะเฆ่ที่มีมากในชุมชนเป้าหมายทั้งสองแห่ง คือ ขนาดความยาวเรือ 14 เมตร และ 17 เมตร และเรือทุกขนาดจะมีลักษณะที่เหมือนกันคือ โครงสร้างและตำแหน่งของการติดตั้งเครื่องยนต์และเครื่องมือประกอบการ และตัวแกงเรือ จะมีขนาดกว้าง 2 เมตร ยาว 4 เมตร ภายในแกงเรือแบ่งออกเป็น 3 ชั้น

- ชั้นล่างสุด เป็นห้องเครื่องยนต์
- ชั้นกลาง เป็นที่หลับนอน และตอนท้ายเรือจะเป็นที่ปรุงอาหาร
- ชั้นบน เป็นห้องทำงานของไต้ก๋งเรือและเป็นที่พักหลับนอนส่วนหนึ่ง

ส่วนบริเวณหน้าแกงเรือ จะเป็นที่ทำงานของลูกเรือร่วมกันทุกคน คือ ขนถ่ายสัตว์ทะเลที่ลากมาได้ออกจากถ่วงอวน และคัดเลือกแยกประเภทเพื่อนำไปแช่น้ำแข็งในที่ที่เก็บรักษาต่อไป

การประกอบการประมงพาณิชย์ดังกล่าวนี้ ทำให้ผู้ประกอบการมีความต้องการแรงงานต่างถิ่นเข้ามาทำงานรับจ้างเป็นลูกเรือประมง นอกจากนี้ผู้ประกอบการยังได้ขยายกิจการไปสู่อุตสาหกรรมแปปลา เพื่อเปิดเป็นท่าขนถ่ายและรับซื้อสัตว์ทะเลที่เรือประมงประเภทต่าง ๆ ลากมาได้ อีกทั้งยังมีอุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ เพื่อส่งต่อเป็นสินค้าออกในรูปของอาหารทะเลแช่แข็ง และในช่วงนี้เอง จำนวนเรือประมงพาณิชย์บริเวณปากน้ำสิชล ก็มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากมีเรือประมงพาณิชย์จากภาคกลาง และจังหวัดใกล้เคียงในภาคใต้ เข้ามาจับสัตว์ทะเลในบริเวณน่านน้ำเดียวกัน และได้นำเรือประมงเข้ามาเพื่อขายสัตว์ทะเลให้แก่แปปลาต่าง ๆ และจอดพักชั่วคราวเพื่อเติมน้ำมันและน้ำแข็ง เรือประมงพาณิชย์จากท้องถิ่นอื่น ๆ ที่แวะเวียนเข้ามาเป็นประจำได้แก่

- เรือไค้หมึก และเรือลอบหมึก จากอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
- เรืออวนล้อม จากจังหวัดชุมพร
- เรืออวนรุน จากจังหวัดสุราษฎร์ธานี

- เรืออวนจระเข้เต่า จากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเข้ามาอยู่ประจำ ในช่วงเดือนกุมภาพันธ์-ตุลาคมของทุกปี

ด้วยเหตุนี้ ทำให้แรงงานภาคการประมงที่เป็นลูกเรือจากต่างถิ่นและต่างภาคได้หลั่งไหลเข้ามามากขึ้น ส่วนหนึ่งได้กลายมาเป็นแรงงานประจำเรือประมงพาณิชย์ของท้องถิ่นไปในที่สุด ก่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนประสบการณ์และทักษะการทำงานร่วมกันกับลูกเรือประมงซึ่งเป็นคนในท้องถิ่น และที่สำคัญคือการถ่ายทอดค่านิยม ความเชื่อและพฤติกรรม อันเป็นเอกลักษณ์ ที่บ่งบอกถึงวิถีชีวิตลูกเรือประมงน้ำเค็มโดยภาพรวมที่มีวงจรชีวิต ในขณะที่เรือประมงเข้าจอดพักตามฝั่งในช่วงเวลาสั้น ๆ ด้วยการเที่ยวโล่เหนื การดื่มสุรา การพนัน และการเสเพลสิ่งเสเพลเป็นนิจสิน จากอดีตที่เคยมีเฉพาะการสูบฝิ่นกันในกลุ่มผู้สูงอายุ กลายไปเป็นกัญชา เฮโรอีน หรือผงขาว ในกลุ่มลูกเรือวัยรุ่น ซึ่งระบาดหนักในช่วงปี พ.ศ. 2515 - พ.ศ. 2520 และยังคงมีอยู่ในปัจจุบันแม้เจ้าหน้าที่ตำรวจจะกวาดจับและจับกุมมาตลอด แต่ปัญหายาเสพติดก็ยังไม่หมดไป ในขณะที่วิถีชีวิตในกลุ่มลูกเรือประมงก็ได้แสดงให้เห็นถึงการมีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการรับ และแพร่เชื้อเอชไอวีอย่างน่าวิตก โดยมีได้ตระหนักและยากที่จะปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หากมิได้มีการศึกษาเพื่อทำความเข้าใจ และแก้ไขปัญหานี้อย่างจริงจัง อีกทั้งกลุ่มลูกเรือประมงซึ่งเป็นแรงงานจำนวนมาก (ประมาณ 2,000 กว่าคน) ที่เข้ามาอาศัยอยู่ในชุมชนประมงทั้งสองแห่งนี้ต่างก็ไม่มีหลักฐานทะเบียนบ้าน

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลด้านสถานะสุขภาพอนามัยของอำเภอสิชล จากรายงานและสถิติของโรงพยาบาลสิชล
เป็นดังนี้

รายงานการเฝ้าระวังโรคระหว่าง วันที่ 1 มกราคม-กรกฎาคม 2535

1) อูจาระร่วง	จำนวนผู้ป่วย	429	ราย
2) ไข้หวัดใหญ่	จำนวนผู้ป่วย	83	ราย
3) ไข้ไม่ทราบสาเหตุ	จำนวนผู้ป่วย	68	ราย
4) อาหารเป็นพิษ	จำนวนผู้ป่วย	40	ราย
5) Pneumonia	จำนวนผู้ป่วย	33	ราย
6) ไข้อีสุกอีใส	จำนวนผู้ป่วย	28	ราย
7) ตับอักเสบ	จำนวนผู้ป่วย	25	ราย
8) Enteric fever	จำนวนผู้ป่วย	22	ราย
9) ทัยฟอยด์	จำนวนผู้ป่วย	15	ราย
10) Dysentery	จำนวนผู้ป่วย	11	ราย
11) มาลาเรีย	จำนวนผู้ป่วย	7	ราย
12) ไข้เลือดออก	จำนวนผู้ป่วย	1	ราย
13) กามโรค			

- จำนวนผู้มาตรวจ ชาย 232 ราย พบเชื้อ 9 ราย

- จำนวนผู้มาตรวจ หญิง 1,211 ราย พบเชื้อ 18 ราย

รายงานการปฏิบัติงานควบคุมกามโรคและโรคเอดส์

1) ผู้มารับการตรวจกามโรค (ชาย/หญิง)	จำนวน	25/203	ราย
2) ผู้ป่วยกามโรค (ชาย/หญิง)	จำนวน	1/2	ราย
3) ตรวจโลหิตผู้มารับบริการ/ผลบวก	จำนวน	32/3	ราย
4) ตรวจโลหิตหญิงมีครรภ์/ผลบวก	จำนวน	116/-	ราย
5) ตรวจโลหิตเพื่อค้นหาผู้ติดเชื้อเอดส์/ผลบวก	จำนวน	12/2	ราย

สถิติโรคเอดส์ที่ผ่านมา - มิถุนายน 2535 เป็นดังนี้

- ผู้ติดเชื้อ 27 ราย

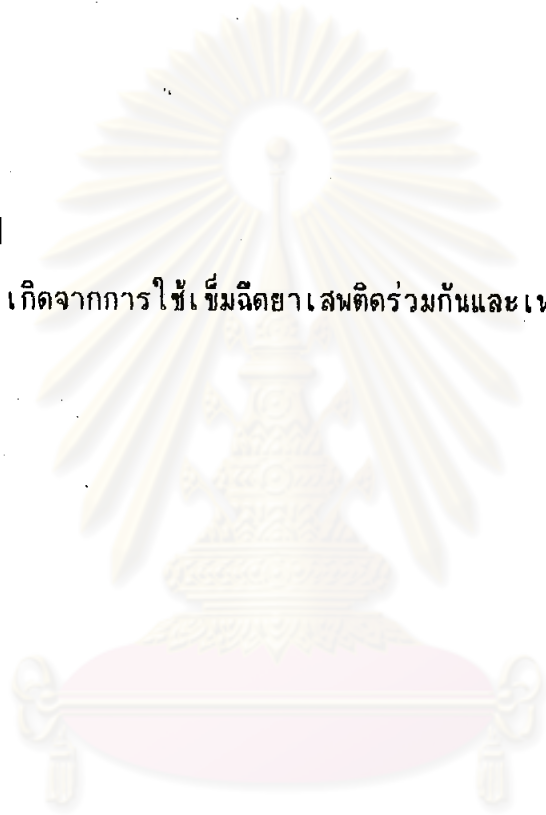
- ผู้มีอาการสัมพันธ์กับเอดส์ 1 ราย (เสียชีวิตแล้ว)

กลุ่มอาชีพที่ตรวจพบ

- รับจ้าง
- ข้าราชการ
- แม่บ้าน
- พ่อค้า
- นักโทษ
- ชาวประมง
- นักศึกษา
- ประชาชนทั่วไป

พฤติกรรมเสี่ยง เกิดจากการใช้เข็มฉีดยาเสวนติดร่วมกันและเพศสัมพันธ์แบบ

ต่างเพศ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข

แนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกและสนทนากลุ่มย่อย

แนวคำถามนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาปัจจัยเอื้อให้เกิดพฤติกรรมเสี่ยงในกลุ่มลูกเรือประมงต่อการรับและแพร่เชื้อโรคเอดส์ หมู่ที่ 3 และหมู่ที่ 16 ตำบลลิซล อำเภอสิชล จังหวัดนครศรีธรรมราช

จึงขอความร่วมมือจากผู้ตอบ กรุณาตอบข้อมูลด้วยความเป็นจริง และจากความรู้สึกของตนเอง ทั้งนี้เพื่อจะได้นำข้อมูลที่ได้รับซึ่งมีประโยชน์ไปวางแผนแก้ไขปัญหาลูกเรือประมง โดยเฉพาะเรื่องโรคเอดส์แก่ชุมชนของท่านต่อไปอย่างเร่งด่วน ทั้งนี้ข้อมูลที่ผู้ตอบแต่ละท่านได้ให้ไว้จะไม่นำไปเปิดเผยต่อสาธารณชน แต่จะนำไปใช้ประโยชน์เฉพาะในโครงการศึกษาวิจัยเท่านั้น

แนวคำถามแบ่งเป็น 6 ส่วน ประกอบด้วย

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล
- ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องโรคเอดส์
- ส่วนที่ 3 ทักษะติดต่อโรคเอดส์
- ส่วนที่ 4 พฤติกรรมทางเพศ
- ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการสื่อสารและการเปิดรับข่าวสาร
- ส่วนที่ 6 ระบบการดูแลสุขภาพตนเอง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

1. อายุ ..... ปี
2. จบการศึกษาระดับ ..... นับถือศาสนา .....
3. สถานภาพ โสด คู่-อยู่ด้วยกัน
 คู่-แยกกันอยู่ หม้าย, หย่าร้าง
4. ในกรณีมีครอบครัวแล้ว มีลูกกี่คน ..... ขณะนี้มีการคุมกำเนิดหรือไม่ .....
ถ้ามีใช้วิธีการใด .....
5. ระยะเวลาที่เข้ามาประกอบอาชีพอยู่ที่นี้ ..... ปี ..... เดือน

6. ภูมิลำเนาเดิม ย้ายมาจากจังหวัด .....
7. ตั้งใจจะปักหลักอยู่ที่นี้หรือไม่
 ตั้งใจ
 ไม่แน่นอน เพราะ .....
8. ระยะเวลาในการออกเรือแต่ละครั้ง
 เข้าออก-เย็นกลับ
 เย็นออก-รุ่งขึ้นกลับ
 ..... คืน
9. ในเรือหนึ่งลำ มีอยู่ด้วยกันทั้งหมด ..... คน
10. ทำหน้าที่อะไรในเรือ .....
11. ในขณะที่ออกเรือ แต่ละวันทำงานกี่ชั่วโมง ..... และได้นอนพัก ..... ชั่วโมง/วัน
12. สภาพความเป็นอยู่และการทำงานในเรือประมงเป็นอย่างไรบ้าง
 .....
13. การออกเรือครั้งหนึ่งหลายวันเมื่อกลับเข้าฝั่งจะได้หยุดพัก ..... วัน
 และได้ใช้ชีวิตอย่างไรขณะหยุดพัก
 .....
14. รายได้ประมาณเดือนละ ..... บาท
 หรือออกเรือครั้งหนึ่งได้รับค่าจ้าง ..... บาท
15. รายจ่ายที่ได้รับในแต่ละเที่ยวเรือเป็นไปในเรื่องใดบ้าง
 .....
16. มีอาชีพรองหรือไม่ ..... ถ้ามีอาชีพรองทำอะไร .....
 ..... รายได้ ..... บาท/เดือน
17. ในเรือลำเดียวกันสนิทกับใคร และไว้วางใจใครมากที่สุด
 เพื่อนลูกเรือ มือสอง ไต้ก๋ง
18. ในขณะที่อยู่ในเรือ ถ้ามีเรื่องส่วนตัว ไม่สบายใจหรือเจ็บป่วย จะปรึกษาใครคนแรก
 เพื่อนลูกเรือ มือสอง ไต้ก๋ง
19. ในกรณีมีบ้านอาศัยอยู่แต่เวลานอนค้างคืนส่วนใหญ่นอนที่ไหน
 บ้านของตนเอง บ้านเพื่อน ในเรือ

ส่วนที่ 2 แนวคำถามเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเรื่องโรคเอดส์

1. โรคเอดส์ตามที่ท่านเข้าใจนั้นเป็นอย่างไร
2. โรคเอดส์เป็นโรคติดต่อหรือไม่
3. โรคเอดส์ติดต่อกันได้อย่างไร
4. วิธีการใดที่จะตัดลึนใจว่าบุคคลนั้น ๆ ได้รับความเชื่อเอดส์
5. การใช้ยาเสพติดวิธีใดที่จะทำให้ติดเชื่อเอดส์ได้ง่าย
6. ผู้ได้รับเชื่อเอดส์ระยะแรก มีอาการหรือไม่
7. อาการของผู้ป่วยโรคเอดส์ เป็นอย่างไร
8. ผู้ได้รับเชื่อเอดส์ไปแล้ว จะช่วยให้เชื่อหายไปได้หรือไม่
9. ผู้ป่วยโรคเอดส์ สามารถรักษาให้หายได้หรือไม่
10. การป้องกันโรคเอดส์ ป้องกันได้หรือไม่ ถ้าได้มีวิธีการใด
11. ผู้ติดเชื่อเอดส์ระยะแรกสามารถเผยแพร่เชื่อไปสู่ผู้อื่นได้หรือไม่
12. สามผู้ที่ติดเชื่อเอดส์ สามารถแพร่เชื่อไปสู่ภรรยาและจากภรรยาไปสู่ลูกในท้องได้หรือไม่
13. การติดเชื่อเอดส์และแพร่เชื่อเอดส์ ใครบ้างที่มีโอกาสรับและแพร่เชื่อ
14. โรคเอดส์ติดต่อกันง่ายหรือไม่ เพราะอะไร

ส่วนที่ 3 ทศนคติต่อโรคเอดส์

1. ท่านคิดว่าโรคเอดส์ เป็นโรคใกล้หรือไกลสังคมที่เราอาศัยอยู่ เพราะเหตุใด
2. ท่านเชื่อหรือไม่ว่า การร่วมเพศกับหญิงบริการทางเพศ มีฉิวพรรณสะอาด ค่าบริการแพง จะปลอดภัยจากการติดเชื่อเอดส์ได้โดยไม่ต้องสวมถุงยางอนามัย
3. ท่านเชื่อหรือไม่ว่า ถุงยางอนามัยป้องกันการติดเชื่อเอดส์ได้
4. ท่านชอบใช้ถุงยางอนามัยในขณะร่วมเพศกับหญิงบริการหรือไม่ เพราะอะไร
5. ท่านเชื่อว่าโรคเอดส์เป็นโรคอันตรายร้ายแรงมากกว่าโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือไม่ เพราะเหตุใด
6. ท่านเชื่อว่าวิธีการปฏิบัติเช่นใด ในขณะไปเที่ยวหญิงบริการทางเพศ จะปลอดภัยจากการติดเชื่อเอดส์
7. ท่านเชื่อหรือไม่ว่า การใช้เข็มยาเสพติดชนิดฉีดเข้าเส้นร่วมกับผู้อื่นจะมีโอกาสติดเชื่อเอดส์ได้ง่ายที่สุด

8. ท่านรู้สึกว่าเป็นโรคเอดส์เป็นโรคที่น่ากลัวสำหรับท่านหรือไม่ เพราะอะไร
9. ท่านมั่นใจหรือไม่ว่าตัวท่านจะปลอดภัยจากโรคเอดส์ เพราะอะไร
10. ถ้ามีบริการเจาะเลือดเพื่อตรวจหาเชื้อเอดส์ ท่านจะไปตรวจหรือไม่ เพราะอะไร
11. ท่านคิดว่าการป้องกันโรคเอดส์เป็นหน้าที่ของใคร
12. ถ้าท่านติดเชื้อเอดส์ ท่านคิดว่าจะแก้ไขหรือปฏิบัติอย่างไร
13. ท่านต้องการได้รับความรู้เรื่องโรคเอดส์หรือไม่
14. แหล่งข่าวสารเรื่องโรคเอดส์ จากแหล่งใดที่ท่านเชื่อถือ

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมทางเพศ

1. ท่านไปเที่ยวหญิงบริการทางเพศ บ่อยแค่ไหน
2. ทุกครั้งที่ไปเที่ยวหญิงบริการทางเพศ ท่านได้ใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่ เพราะอะไร
3. ท่านเคยเป็นโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์หรือไม่ ถ้าเคยเป็น ท่านรักษาอย่างไร
4. สาเหตุอะไรที่ชักนำหรือจูงใจให้ท่านเที่ยวหญิงบริการทางเพศ
5. หญิงบริการทางเพศ เคยขอร้องให้ท่านสวมถุงยางอนามัยหรือไม่
6. ในขณะที่ร่วมเพศมีปัญหาการใช้ถุงยางอนามัยหรือไม่
7. ถุงยางอนามัยที่ท่านใช้ ได้มาอย่างไร
8. เวลาไปเที่ยวหญิงบริการทางเพศ ส่วนใหญ่จะไปที่ไหน เพราะเหตุใดถึงได้ไปที่นั้น
9. ท่านเคยใช้ยาเสพติดหรือไม่ ถ้าเคย ใช้ชนิดใด
10. เพราะเหตุใด ท่านจึงต้องเสพยาเสพติด
11. โดยปกติเวลาเครียด หรือไม่สบายใจ มักแก้ปัญหาโดยวิธีใด
12. ลักษณะการใช้ยาเสพติดในเรือเป็นอย่างไร มีใครร่วมหรือสนับสนุนบ้าง
13. ถ้าท่านจะเลิกยาเสพติด จะเลิกได้หรือไม่ เพราะอะไร
14. ท่านเคยไปเจาะเลือด และตรวจสุขภาพที่โรงพยาบาลบ้างหรือไม่

ส่วนที่ 5 พฤติกรรมการสื่อสารและการเปิดรับข่าวสาร

ข่าวสารทั่วไป

1. ท่านติดต่อสัมพันธ์/สนทนากับใคร/กลุ่มใดมากที่สุด และส่วนใหญ่เป็นเรื่องอะไร
2. ในแต่ละวัน ท่านได้รับข่าวสารจากสื่อใดมากที่สุดและเรื่องใด
3. ในขณะที่อยู่ในเรือ ท่านจะรับข่าวสารได้จากอะไร
4. รายการโทรทัศน์และภาพยนตร์ ท่านชอบดูรายการใด เพราะอะไร
5. รายการจากวิทยุท่านชอบรายการใด เพราะอะไร
6. ในกรณีเป็นหนังสือที่ท่านอ่าน ท่านชอบอ่านหนังสือประเภทใด เพราะอะไร
7. คอลัมน์ใดในหนังสือบันเทิงที่ท่านชอบอ่าน เพราะเหตุใด
8. ขณะที่หยุดพัก ท่านแสวงหาความบันเทิงจากสิ่งใดมากที่สุด เพราะเหตุใด

ข่าวสารความรู้เรื่องโรคเอดส์

1. ท่านรับรู้เรื่องโรคเอดส์ส่วนใหญ่จากอะไร
2. ท่านเคยอ่านเอกสารความรู้เรื่องโรคเอดส์หรือไม่
3. ท่านสนใจติดตามข่าวสารเรื่องโรคเอดส์หรือไม่
4. เคยคุยกับเพื่อนเรื่องโรคเอดส์หรือไม่
5. ภรรยาหรือญาติ ๆ ในครอบครัว เคยคุยเรื่องโรคเอดส์ให้ฟังหรือกล่าวเตือนให้รู้
อันตรายบ้างหรือไม่
6. ได้กัังเรือ เคยกล่าวเตือนให้รู้จักป้องกันโรคเอดส์บ้างหรือไม่
7. ข่าวสารเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ตามสถานบริการทางเพศ มีให้อ่านบ้างหรือไม่
8. ข่าวสารเผยแพร่โรคเอดส์ ท่านฟังหรืออ่านแล้ว เข้าใจหรือไม่
9. ท่านต้องการได้รับข่าวสารความรู้เรื่องโรคเอดส์จากอะไรมากที่สุด
10. ข่าวสารความรู้เรื่องโรคเอดส์ที่ท่านต้องการทราบมากที่สุดคือเรื่องใด
11. ในเรือประมง ท่านคิดว่าควรจะมีเอกสารเผยแพร่ความรู้เรื่องโรคเอดส์ไว้หรือไม่
12. ในขณะที่อยู่ในเรือ พอจะมีเวลาฟังหรืออ่านข่าวหรือไม่

ส่วนที่ 6 ระบบการดูแลรักษาสุขภาพตนเอง

1. ภาวะความเจ็บป่วยที่เกิดขึ้นบ่อยได้แก่อะไรบ้าง และสาเหตุเกิดจากอะไร
2. เวลาที่ต้องอยู่ในเรือ เมื่อเกิดเหตุใครไม่สบายหรือเกิดอุบัติเหตุมีบาดแผลแก้ไขหรือช่วยเหลือด้วยวิธีใด และเกิดบ่อยหรือไม่
3. วิธีการรักษาเมื่อประสบกับความเจ็บป่วย ดำเนินการอย่างไร

หมายเหตุ : แนวคำถามในส่วนที่ 2-5 ศึกษาและปรับมาจาก

- แบบสอบถามของ กาญจณี หวังฉัตรอำนวย (วิทยานิพนธ์, 2534)
- แบบสอบถามของ เกศินี จุฑาวิจิตร (วิทยานิพนธ์, 2533)
- คู่มือประเมินผลโครงการป้องกันและควบคุมโรคเอดส์ กระทรวงสาธารณสุข

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ค

ข้อมูลเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์หญิงบริการทางเพศในเขตตำบลลิขล

(หมู่ที่ 3, 5) เกี่ยวกับประเด็นต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์กับปัจจัยในการศึกษา ทั้งนี้เพื่อยืนยันข้อมูลบางกรณี โดยการสัมภาษณ์ และได้ผลตามประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

1. คุณลักษณะทางประชากรของหญิงบริการ

1. อายุเฉลี่ย 24 ปี

2. ภูมิลำเนาเดิม (สำรวจในช่วงที่กำลังศึกษาวิจัย, พฤษภาคม

2535) ในจำนวนหญิงบริการทั้งหมด 41 คน แยกออกเป็น

- ภาคใต้ จำนวน 26 คน

- ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 10 คน

- ภาคกลาง จำนวน 4 คน

- ภาคเหนือ จำนวน 1 คน

3. จำนวนหญิงบริการ แต่ละแห่ง เฉลี่ย 6 คน

4. อยู่ประจำแต่ละที่โดยเฉลี่ย 2-3 เดือน แล้วย้ายที่ใหม่ ไปต่าง

อำเภอ/ต่างจังหวัด

2. การรับรู้เรื่องโรคเอดส์

หญิงบริการทางเพศส่วนใหญ่ บอกว่าตนไม่มีความรู้เรื่องโรคเอดส์ดีพอ จะรู้ก็สาเหตุหลัก ส่วนใหญ่ที่ไม่รู้เพราะไม่ค่อยได้ไปโรงพยาบาล เวลาไม่สบายก็ซื้อยาที่ร้านขายยาในชุมชนหรือไปคลินิกแพทย์ข้าง อยากรับรู้เรื่องเอดส์ให้เข้าใจต้องแท้ แต่ไม่ทราบจะหาหนังสือที่ไหนอ่าน แต่มั่นใจว่า พวกตนเสี่ยงต่อการติดเชื้อเอดส์น้อยกว่าผู้ชายที่ใช้เข็มฉีดยา เพราะหลังเสร็จสิ้นการร่วมเพศ จะล้างทำความสะอาดช่องคลอด แต่พวกใช้เข็มไม่มีสิทธิ์ล้างออก

3. การใช้ยาเสกติด

หญิงบริการแทบทุกคน จะสูบบุหรี่และดื่มเหล้า และส่วนหนึ่งจะใช้ยาเสกติดประเภทกัญชาและการฉีดยา

4. ลักษณะการให้บริการทางเพศ

ในคืนหนึ่ง หญิงบริการ 1 คน จะรับแขกเต็มที่ประมาณ 7-12 คน และในช่วงกลางวันออกรับแขก 1-2 คน ในเรื่องของการใช้หรือไม่ใช้ถุงยางอนามัยนั้น หญิงบริการบอกว่าขึ้นอยู่กับแขก โดยเฉพาะพวกลูกเรื่อนั้นไม่ชอบใช้เลย นุดยากดีอรั้น เลยไม่อยากขัดใจ เป็นบริการที่ตามใจแขก เอมอร์ (นามสมมติ) ซึ่งเป็นโสเภณีวัย 20 ปี ประจำอยู่ในห้องแห่งหนึ่งในชุมชนชาวประมงมานาน 2 ปีเต็ม กล่าวกับผู้วิจัยว่า แม้แต่ในช่วงที่ตนเองป่วยเป็นกามโรคและยังคงรับแขก ก็ได้บอกให้แขกใช้ถุงยางอนามัย โดยบอกว่า ถ้าแขกไม่ใช้ก็ไม่รับรองความปลอดภัย ถ้าเกิดเป็นโรคขึ้นมาอย่ามากล่าวโทษ แต่แขกก็ไม่ยอมใช้หรือแขกบางคนใส่ถุงยางอนามัยขณะร่วมหลับนอนก็ถอดออกกลางคัน เพื่อนหญิงบริการอีกคนกล่าวเสริมว่า พวกลูกเรื่อชอบฝังมุก ซึ่งพวกตนไม่ชอบเลย เพราะเวลาร่วมเพศจะเสียดสีและเจ็บมาก มีแผลเลือดไหล นอนกับผู้ชายฝังมุกแล้วต้องไปซื้อยาแก้อักเสบกินทุกที ครั้นจะไม่รับแขกกับคนพวกนี้ก็กลัวเจ้าของห้องต่อว่า ซึ่งถ้าเป็นห้องที่อื่นจะมีการเขียนป้ายประกาศไว้เลยว่า "ฝังมุกไม่รับแขก" และผู้วิจัยได้สัมภาษณ์ลูกเรื่อที่ฝังมุก ทุกคนก็จะให้ข้อมูลในลักษณะเดียวกันนี้ว่า "เมื่อไปร่วมหลับนอนกับหญิง หญิงจะบ่นว่าเจ็บ แต่ตนเสียเงินแล้วต้องเอาให้คุ้ม หญิงเจ็บก็ปล่อยไปก่อนไม่สนใจ" และหญิงบริการซึ่งประจำอยู่ห้องอาหารและห้องแห่งหนึ่งในหมู่ที่ 3 บอกว่า รังเกียจพวกลูกเรื่อที่เล่นของ (ติดยาเสนต์) เพราะอวัยวะเพศแข็งตัวเข้าใส่ถุงยางอนามัยไม่ได้ และร่วมนานเป็นชั่วโมง จนรู้สึกรำคาญมีแผลลอก ต่างกับชายทั่วไป 15 นาทีก็เสร็จแล้ว หรือแขกบางคนชอบททายาทน (มาราธอน : ชื่อทางการค้า) บริเวณอวัยวะเพศเพื่อให้ร่วมเพศได้นาน แขกบางคนมาเที่ยวครั้งแรกจะใส่ถุงยางอนามัยและทดสอบว่าหญิงเป็นโรคหรือไม่ ถ้าทราบว่าเป็นและมาเที่ยวครั้งต่อไปก็จะไม่ใส่ถุงยางอนามัย ส่วนพวกตนก็มีวิธีการทดสอบว่าผู้ชายเป็นโรคหรือไม่ โดยการจับอวัยวะเพศแล้วรดดูว่ามีหนองไหลออกมาหรือไม่

5. ทดสอบการใช้ถุงยางอนามัย

พบว่าหญิงบริการส่วนใหญ่ ใส่ถุงยางอนามัยได้ถูกต้อง แต่เวลาถอดถุงยางอนามัยออก ทุกคนถอดไม่ถูกต้อง คือใช้มือจับด้านนอกแล้วรูดออก

ประวัติผู้วิจัย

นางสาว นิตนาฏ ลักณาโมษิต เกิดวันที่ 12 พฤศจิกายน 2500 จบการศึกษา
ระดับปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต (สุขศึกษา) จากคณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหิดล และนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศศาสตรพัฒนาการ) จากคณะนิเทศศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัจจุบันรับราชการในตำแหน่ง นักวิชาการสาธารณสุข ระดับ 6 และปฏิบัติงานที่
ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาการสาธารณสุขมูลฐานภาคใต้ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ศูนย์วิทยพัชร์พยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย